

מדינת ישראל
משרד החינוך התרבות והספורט
מינהל כא"ב תיאום ובקרה
האגף לחינוך מבוגרים
גף השכלה

רמת הבחינה: גמר
מועד הבחינה: חורף תשס"ו, 2006-2005
היקף הבחינה: יחידת לימוד אחת
מספר שאלון: 990201

ת ק ש ו ר ת
הוראות לנבחן

תיכונות
ככה עולים כיתה בחיים

- א. משך הבחינה: שלוש שעות
ב. מבנה השאלון ומפתח הערכה: בשאלון זה שלושה חלקים:
פרק ראשון – UNSEEN = 40 נקודות
פרק שני (4x10) = 40 נקודות
פרק שלישי (2x10) = 20 נקודות
סה"כ - 100 נקודות

- ג. חומר עזר מותר לשימוש: אין
ד. ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר, אך מכוונות לנבחנים ולנבחנות כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

פרק ראשון קטע שלא נלמד (40 נקודות)

יש לקרא את הקטע הפותח ולהשיב על ארבע מתוך השאלות 1-6.

לכל תשובה 10 נקודות.

בקיץ האחרון יצאה מדינת ישראל מרצועת עזה. היציאה מהרצועה הייתה מלווה בפינוי והריסה של כל ההתנחלויות שהוקמו שם במשך השנים.

המהלך שכונה 'התנתקות' עורר עניין גדול בתקשורת המקומית והעולמית כאחד. מאות עיתונאים מישראל ומחו"ל ביקשו להיות במקום כדי לסקר את המתרחש. צהל שיתף פעולה עם התקשורת, וכמעט לכל יחידה שהשתתפה בביצוע התנתקות צורפו עיתונאים מהתקשורת האלקטרונית והכתובה.

השאלות

1. א. האם העובדה שליחידות צה"ל צורפו עיתונאים עזרה לעיתונות לסקר את המתרחש? נמק את תשובתך. (5 נק')
- ב. האם יתכן שהסיקור היה טוב יותר אילו העיתונאים לא היו מצטרפים ליחידות צה"ל? הסבר. (5 נק')
2. ההתנתקות זכתה לכיסוי טלוויזיוני רחב ביותר, ולמעשה, שודרה ללא הפסקה לכל בית בישראל. האם, בזכות הכיסוי הטלוויזיוני הרחב, ידע הצופה בבית בדיוק מה מתרחש בשטח? נמק והסבר את תשובתך על סמך החומר שלמדת. (10 נק')
3. אזרחים רבים, כולל כאלו שתמכו בהתנתקות, הביעו הזדהות עם ביטויים של צער וכאב מצד המתנחלים. מה מתוך החומר שלמדת יכול להסביר את ההזדהות של תומכי ההתנתקות עם רגשותיהם של המתנחלים? (10 נק')
4. היציאה של צה"ל מרצועת עזה וסיום השליטה בה ע"י מדינה ישראל קיבלו שמות שונים: 'התנתקות', 'בריחה', 'גרוש', 'נסיגה' ו'פינוי'. האם לדעתך יש קשר בין השם שבו השתמש העיתונאי כדי לתאר את פעולת פינוי הרצועה - לבין דעתו על המהלך? הסבר (10 נק')
5. אחד מתפקידיה של התקשורת הוא לסקר ולבקר את מוקדי הכוח בחברה. ציין שמות של שלושה מוקדי כוח אותם הייתה התקשורת צריכה לסקר ולבקר בתקופת ההתנתקות. (10 נק')
6. ערב ההתנתקות התקיימו הפגנות רבות, כולל חסימת כבישים וניסיון לשבש את שגרת חייהם של רבים מאזרחי המדינה. כשבאו בטענות אל מועצת יש"ע, שהיא פועלת בניגוד לחוק, השיבו דובריה שהם פועלים בשם זכויות הקיימות במדינה דמוקרטית. מה הן הזכויות בשמן פעלו מתנגדי ההתנתקות? (10 נק')

פרק שני (40 נקודות)

יש להשיב על ארבע שאלות מתוך השאלות 7-13. לכל תשובה 10 נקודות.

7. מודל כספי להתפתחות אמצעי התקשורת

- א. ציין את ארבעת השלבים בהתפתחות אמצעי התקשורת ע"פ כספי, והסבר כל שלב. (8 נק')
ב. באיזה שלב של התפתחות אמצעי התקשורת נמצאת הטלוויזיה? הסבר את תשובתך.
(2 נק')

8. ילדים וטלוויזיה

- א. מתי כדאי להסביר לילדים את מה שהם רואים בטלוויזיה?
(2 נק')
ב. איך מכנים את הפעולה שבה ההורה מתערב בצפייה של הילד?
(2 נק')
ג. באילו דרכים נוספות יכולים ההורים להיות מעורבים בצפיית ילדיהם בטלוויזיה? (6 נק')

9. מפת התקשורת

- א. אילו שלושה עיתונים יומיים נפוצים ביותר בישראל?
(2 נק')
ב. בישראל שתי תחנות שידור ממשלתיות. אילו הן, ואילו משרדי ממשלה אחראים להפעלת כל אחת מהן?
(4 נק')
ג. בישראל חמישה ארגוני תקשורת גדולים המשדרים טלוויזיה.
ציין ארבעה מהם.
(4 נק')

10. יחסי ממשל תקשורת

- א. הדגם המתאר את יחסי ממשל תקשורת בישראל נקרא "דגם מעורב". הסבר את הסיבה לשם זה.
(6 נק')
ב. באיראן ובסין התקשורת מחויבת בנאמנות ובציות לאידיאולוגיה השלטת.
איך נקרא הדגם המתאר את יחסי ממשל-תקשורת במדינות אילו? הסבר
(4 נק')

11. סדר היום הציבורי

- א. באיזה אופן מעלה התקשורת נושא לסדר היום הציבורי?
(5 נק')
ב. מה החשיבות שבהעלאת נושאים על סדר היום הציבורי ע"י התקשורת?
(5 נק')

12. מסרי שכנוע

- בפרסומת ובתעמולת בחירות מנסים להשפיע על עמדתו של הצרכן/ האזרח.
א. מה הם מרכיבי העמדה?
(6 נק')
ב. איזה ממרכיבי העמדה הוא הנגיש ביותר? הסבר את תשובתך.
(4 נק')

13. אירוע מדיה

- בקיץ הקרוב יתקיימו משחקי המונדיאל (גביע העולם בכדורגל).
א. האם המונדיאל הוא אירוע מדיה? נמק
(1 נק')
ב. אילו סוגים של אירועי מדיה אתה מכיר, ומה מאפיין כל סוג?
(9 נק')

פרק שלישי (20 נקודות)

הקף בעיגול את התשובה הנכונה - "נכון" או "לא נכון".

יש להשיב על 10 שאלות מתוך השאלות 14-25 לכל תשובה 2 נקודות.

14. גישת המזרק' בתקשורת היא גישה הטוענת שעל הטלוויזיה להעביר מסר נגד שימוש בסמים. / נכון / לא נכון
15. גיוס' הוא אחד מחמשת תפקידי התקשורת. משמעות התפקיד: לחזק ולשנות עמדות בנושאי צרכנות ודעת קהל. / נכון / לא נכון
16. את הספר 'אבדן הילדות' כתב חוקר התקשורת ניל פוסטמן. / נכון / לא נכון
17. ככלי תקשורת המונים המחשב נפוץ יותר מהטלוויזיה. / נכון / לא נכון
18. 'עיתונות חופשית' פירושה עיתונים שמחלקים בחינם. / נכון / לא נכון
19. מודל מעגלי של תקשורת מתאר תהליך תקשורת עם משוב. / נכון / לא נכון
20. את הדפוס המציא יוהאן גוטנברג במאה ה-15. / נכון / לא נכון
21. 'חופש הביטוי' הוא תנאי לתקשורת במדינה דמוקרטית. / נכון / לא נכון
22. מבין תפקידי התקשורת, ל"ערוץ ויוה" ול"ערוץ הספורט" אותו תפקיד. / נכון / לא נכון
23. ככלי תקשורת המונים – הרדיו קדם לקולנוע. / נכון / לא נכון
24. דוקו-דרמה הוא ז'אנר שמלמד לפתור תשבצי סו-דוקו. / נכון / לא נכון
25. גישת 'השימושים והסיפוקים' היא גישה האומרת, שאנחנו משתמשים בתקשורת על פי הצרכים שלנו. / נכון / לא נכון

ב ה צ ל ח ה !